

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

14. juuni 2016*

Apellatsioonkaebus — Kalavarude säilitamise meetmed ning kalandussektori ümberkorraldamine — Taotlused ohutuse tonnaaži suurendamiseks — Liidu kohtute poolt algse rahuldamata jätmise otsuse tühistamine — ELTL artikkel 266 — Rahuldamata jätmise otsuse õigusliku aluse kehtetuks muutmise — Uute otsuste vastuvõtmise pädevus ja nende õiguslik alus — Uute rahuldamata jätmise otsuste tühistamine Üldkohtu poolt — Õiguskindluse põhimõte

Kohtuasjas C-361/14 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 25. juulil 2014 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet ja A. Szmytkowska, keda abistas *barrister* B. Doherty,

apellant,

teised menetlusosalised:

Peter McBride, elukoht Downings (Iirimaa),

Hugh McBride, elukoht Downings,

Mullglen Ltd, asukoht Largy (Iirimaa),

Cathal Boyle, elukoht Fiafannon (Iirimaa),

Thomas Flaherty, elukoht Kilronan (Iirimaa),

Ocean Trawlers Ltd, asukoht Killybegs (Iirimaa),

Patrick Fitzpatrick, elukoht Killeany (Iirimaa),

Eamon McHugh, elukoht Killybegs,

Eugene Hannigan, elukoht Killybegs,

Larry Murphy, elukoht Castletownbere (Iirimaa),

Brendan Gill, elukoht Lifford (Iirimaa),

hagejad esimeses kohtuastmes,

esindajad: N. Travers, *SC*, *solicitor* D. Barry ja E. Barrington, *SC*,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, kodade presidendid M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby ja C. Lycourgos, kohtunikud A. Rosas, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Safjan, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. septembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 19. jaanuari 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Apellatsioonkaebuses palub Euroopa Komisjon, et tühistataks Euroopa Liidu Üldkohtu 13. mai 2014. aasta otsus McBride jt vs. komisjon (T-458/10–T-467/10 ja T-471/10, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2014:249), millega see kohus tühistas komisjoni 13. juuli 2010. aasta otsused C (2010) 4758, C (2010) 4748, C (2010) 4757, C (2010) 4751, C (2010) 4764, C (2010) 4750, C (2010) 4761, C (2010) 4767, C (2010) 4754, C (2010) 4753 ja C (2010) 4752 (edaspidi „vaidlusalused otsused“), millega jäeti rahuldamata lirimaa taotlus suurendada mitmeaastase arendusprogrammi IV (edaspidi „MAP IV“) eesmärke, et võtta arvesse Peter McBride'i ja Hugh McBride'i, Mullglen Ltd, Cathal Boyle'i ja Thomas Flaherty, Ocean Trawlers Ltd, Patrick Fitzpatricki, Eamon McHugh, Eugene Hannigani, Larry Murphy ja Brendan Gilli (edaspidi „McBride jt“) laevade ohutuse parandamist.

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 26. juuni 1997. aasta otsuse 97/413/EÜ ühenduse kalandussektori ümberkorraldamise eesmärkide ja üksikasjalike eeskirjade kohta kalavarude ja nende kasutamise püsiva tasakaalu saavutamiseks ajavahemikul 1. jaanuar 1997 kuni 31. detsember 2001 (EÜT 1997, L 175, lk 27) artikli 4 lõige 2 sätestab:

„Liikmesriikidele suunatud mitmeaastastes arendusprogrammides on laevastiku püügimahu suurendamine, mis tuleneb üksnes ohutuse parandamisest, iga laeva puhul eraldi põhjendatud, kui see ei too kaasa asjaomaste laevade püügikoormuse suurenemist.“ [Mitteametlik tõlge.]

- 3 Nimetatud otsuse rakendamise menetluse osas viitas selle otsuse punkt 10 nõukogu 20. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3760/92, millega luuakse ühenduse kalanduse ja akvakultuurisüsteem (EÜT 1992, L 389, lk 1), artiklile 18, mis nägi ette konsulteerimise kalanduse ja akvakultuuri korralduskomiteega.

- 4 Nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta otsuse 2002/70/EÜ, millega muudetakse otsust 97/413 (ELT 2002, L 31, lk 77), artikkel 1 näeb ette, et otsuse 97/413 artikli 2 lõike 1 sõnastus asendatakse järgmise sõnastusega:

„Iga liikmesriigi püügikoormust vähendatakse hiljemalt 31. detsembriks 2002 [...]“ [Mitteametlik tõlge.]

- 5 Otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2 muudeti alates 1. jaanuarist 2002 kehtetuks otsusega 2002/70.

- 6 Komisjoni 16. detsembri 1997. aasta otsuse 98/125/EÜ, millega kinnitatakse Iirimaa kalalaevastiku mitmeaastane arendusprogramm ajavahemikuks 1. jaanuar 1997 kuni 31. detsember 2001 (EÜT 1998, L 39, lk 41), lisa punkt 3.3 näeb ette:

„Liikmesriigid võivad igal ajal esitada komisjonile ohutuse parandamise programmi. Otsuse 97/413/EÜ artiklite 3 ja 4 kohaselt otsustab komisjon, kas sellises programmis ette nähtud püügimahu suurendamine õigustab MAP IV eesmärkide vastava mahu suurendamist.

[...]“ [Mitteametlik tõlge.]

- 7 Nõukogu 17. detsembri 1999. aasta määruse (EÜ) nr 2792/1999, millega kehtestatakse kalandussektorile ühenduse struktuuriabi andmise üksikasjalikud eeskirjad ja kord (EÜT 1999, L 337, lk 10; ELT eriväljaanne 04/04, lk 179) artikkel 6 sätestas:

„1. Laevastiku uuendamine ja kalalaevade moderniseerimine toimub käesoleva jaotise kohaselt.

Iga liikmesriik esitab komisjonile artikli 23 lõikes 2 ette nähtud korras kinnitamiseks laevastiku uuendamise ja moderniseerimise alaliselt kehtiva korra. Selle korra raames tõendavad liikmesriigid, et laevade laevastiku koosseisu arvamise ja koosseisust väljaarvamise tulemusena ei ületa püügimaht üldiselt ega ka asjaomastes osades mitmeaastases arendusprogrammis kindlaks määratud iga-aastaseid eesmärke ning et nende eesmärkide saavutamiseks vähendatakse vajaduse korral järk-järgult kõnealust püügimahtu.

Kõnealuse korra raames võetakse eelkõige arvesse, et riigiabiga hõlmamata mahtu ei saa asendada, välja arvatud laevade puhul, mille kogupikkus on alla 12 meetri ja mis ei ole traalerid.

2. Liikmesriigid võivad taotleda selgesti kindlaks määratud ja kogustena väljendatud püügimahu eesmärkide suurendamist meetmete osas, millega parandatakse ohutust, navigatsiooni, hügieenitingimusi, toote kvaliteeti ja töötingimusi, tingimusel et nende meetmete võtmine ei suurenda asjaomaste varude püügimahtu.

Komisjon vaatab sellise taotluse läbi ning kiidab selle heaks artikli 23 lõikes 2 ette nähtud korras. Liikmesriigid haldavad suurendatud püügimahtusid lõikes 1 osutatud alalise korra kohaselt.“

- 8 See artikkel 6 muudeti alates 1. jaanuarist 2003 kehtetuks nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse nr 2369/2002, millega muudeti määrust nr 2792/1999 (EÜT 2002, L 358, lk 49; ELT eriväljaanne 04/05, lk 450) artikli 1 punktiga 6.

Vaidluse taust

- 9 Ajavahemikul 1. novembrist kuni 14. detsembrini 2001 esitasid McBride jt side, mere- ja loodusvarade ametile (Department of Communications, Marine & Natural Resources, Iirimaa) otsuse 97/413 artikli 4 lõike 2 alusel nendele kuuluvate kalalaevade püügimahu suurendamise taotlused, kuna nende laevade ohutust oli parandatud.
- 10 Nende individuaalsete taotluste alusel taotles Iirimaa side, mere- ja loodusvarade amet komisjonilt 14. detsembri 2001. aasta kirjaga otsuse 97/413 artikli 4 lõike 2 alusel Iiri kalalaevastiku püügimahu suurendamist 1304 brutotonni võrra polüvalentses segmendis ja 5335 brutotonni võrra pelaagilises segmendis (edaspidi „algne taotlus“).

- 11 4. aprillil 2003 tegi komisjon otsuse 2003/245/EÜ komisjonile saabunud taotluste kohta suurendada MAP IV eesmärke parandamaks üle 12-meetrise kogupikkusega laevade ohutust, navigatsiooni, hügieenitingimusi, toodete kvaliteeti ja töötingimusi (ELT 2003, L 90, lk 48, edaspidi „algne otsus“). McBride jt laevad olid kõik loetletud selle otsuse II lisas, mis vastavalt selle otsuse artikli 2 teisele lõigule sisaldas nimekirja taotlustest, mille komisjon oli rahuldamata jätnud.
- 12 Algse otsuse õiguslikuks aluseks oli märgitud otsuse 97/413 artikkel 4 ja määruse nr 2792/1999 artikkel 6.
- 13 Algse otsuse peale esitati mitu tühistamishagi, mis lahendati 13. juuni 2006. aasta kohtuotsusega Boyle jt vs. komisjon (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159), milles Üldkohus tühistas selle otsuse osas, mis puudutas P. McBride'i ja H. McBride'i, Mullgleni, C. Boyle'i, P. Fitzpatricki, E. McHugh, E. Hannigani ja B. Gilli laevu. Ta otsustas, et komisjon lähtus kriteeriumidest, mida ei olnud kohaldatavates õigusnormides ette nähtud, ning ületas oma pädevust. 14. juuni 2006. aasta kirjaga palusid asjassepuutuvad laevaomanikud komisjonil vastu võtta uus otsus, mis oleks kooskõlas selles kohtuotsuses nimetatud kriteeriumidega.
- 14 13. juuni 2006. aasta kohtuotsuse Boyle jt vs. komisjon (T-218/03– T-240/03, EU:T:2006:159) peale esitati apellatsioonkaebus, mis lahendati 17. aprilli 2008. aasta kohtuotsusega Flaherty jt vs. komisjon (C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P, EU:C:2008:230), milles Euroopa Kohus tühistas algse otsuse T. Flaherty, Ocean Trawlers'i ja L. Murphy laevu puudutavas osas samadel põhjustel, mis esimesena nimetatud kohtuotsuses.
- 15 25. aprilli 2008. aasta elektronkirjas küsis McBride jt esindaja komisjonilt, mis meetmeid ta on võtnud 13. juuni 2006. aasta kohtuotsuse Boyle jt vs. komisjon (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159) täitmiseks.
- 16 McBride jt järelepärimistele järgnes pikk kirjavahetus Iirimaa ja komisjoni vahel. Viimane küsis Iirimaalt täiendavat teavet asjaomaste laevade tehniliste aspektide kohta.
- 17 Vaidlusaluste otsustega jättis komisjon McBride jt laevade suhtes esitatud algse taotluse uuesti rahuldamata. Ta oli seisukohal, et:
- mis puudutab P. McBride'i ja H. McBride'i ning P. Fitzpatricku ja E. Hannigani laevu, siis mitme väiksema laeva väljavahetamine uue vastu ei viinud kokkuvõttes Iirimaa kalalaevade kogu püügimahu suurenemiseni polüvalentses segmendis, mistõttu otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2 ei ole kohaldatav;
 - mis puudutab Mullgleni, C. Boyle'i ja T. Flaherty, Ocean Trawlersi ning E. McHugh ja L. Murphy laevu, siis uute laevade tonnaaži suurenemine ei tulenenud ainult ohutuse parandamisest ja tõi kaasa püügikoormuse suurenemise, ning
 - mis puudutab B. Gilli laeva, siis laeva pikendamisest tulenev tonnaaži suurenemine ei tulenenud ainult ohutuse parandamisest ja tõi kaasa püügikoormuse suurenemise.
- 18 Komisjon märkis ka vaidlusalustes otsustes, et puudub konkreetne õiguslik alus nende otsuste tegemiseks, kuna otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2 tunnistati kehtetuks otsuse 2002/70 artikli 1 lõikega 3, ning et seda ei ole vastava sättega asendatud. Seetõttu täpsustas ta, et ta peab tegema *ad hoc* otsuse, kohaldades algse taotluse esitamise ajal kehtinud materiaalõigusnorme.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 19 McBride jt esitasid 27. ja 28. septembril 2010 Üldkohtu kohtukantseleisse hagid, milles nad palusid vaidlusalused otsused tühistada.
- 20 Tühistamishagide põhjenduseks esitasid McBride jt kuus väidet, mis puudutasid õigusliku aluse puudumist, oluliste menetlusnormide rikkumist, otsuse 97/413 artikli 4 lõike 2 väära tõlgendamist, ilmselt viga selle sätte kohaldamisel, hea halduse põhimõtte rikkumist ning võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.
- 21 Vaidlustatud kohtuotsuses otsustas Üldkohus, et komisjonil puudus vaidlusaluste otsuste vastuvõtmise pädevus ning nõustus esimese väitega osas, milles tõstatati selle institutsiooni pädevuse puudumise küsimus. Seetõttu tühistas ta vaidlusalused otsused ülejäänud väiteid analüüsimata.

Poolte nõuded

- 22 Apellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - jätta tühistamishagi rahuldamata ja lükata igal juhul tagasi esimene väide;
 - teise võimalusena saata kohtuasi uue otsuse tegemiseks tagasi Üldkohtule, ja
 - mõista apellatsioonimenetluse ja Üldkohtu menetluse kohtukulud välja McBride jt-lt.
- 23 McBride jt palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus, rahuldada tühistamishagid, eelkõige nõustuda nende hagide põhjendamisel esitatud esimese ja teise väitega ning tühistada vaidlusalused otsused, või kolmanda võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi uue otsuse tegemiseks tagasi Üldkohtule ning mõista apellatsioonimenetluse ja Üldkohtu menetluse kohtukulud välja komisjonilt.

Apellatsioonkaebuse analüüs

- 24 Oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab komisjon kaks väidet, millest esimeses leiab ta, et Üldkohus tõlgendas ja kohaldas vääral ELTL artiklit 266, koosmõjus ELL artikli 5 lõigetes 1 ja 2 ning ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud pädevuse andmise põhimõttega ja ka õiguskindluse põhimõttega, ning teises, et vaidlustatud kohtuotsus on põhjendamata.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 25 Esiteks, viidates 26. aprilli 1988. aasta kohtuotsuse Asteris jt vs. komisjon (97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199) punktile 27 meenutab komisjon, et ELTL artikkel 266 kohustab asjassepuutuvat institutsiooni täitma igakülgset kohtuotsust, millega tema akt tühistatakse, mistõttu peab ta võtma arvesse selle kohtuotsuse resolutsiooni, kuid ka selle põhjendusi, millest nähtuvad resolutsioonis tuvastatud õigusvastasuse täpsed põhjused.
- 26 Ta väidab, et seda kohustust tuleb kaaluda muu hulgas õiguskindluse põhimõtte seisukohast, nagu Euroopa Kohus otsustas 26. aprilli 1988. aasta kohtuotsuses Asteris jt vs. komisjon (97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199). Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 43 ja 44 keskendus Üldkohus aga väärtalt ainult pädevuse andmise põhimõttele.
- 27 Komisjon väidab ka, et ELTL artikkel 266 on normihierarhias samal tasemel ELL artikli 5 lõigetes 1 ja 2 ning ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud pädevuste andmise põhimõttega. Kuna need sätted on normihierarhias samal tasemel, on Üldkohus rikkunud õigusnormi, sest ta pidas esimuslikuks pädevuse andmise põhimõtet kohustuse ees, mis tuleneb ELTL artiklist 266.
- 28 Teiseks on komisjon seisukohal, et kohustust, mis tal on ELTL artikli 266 alusel – st käesolevas asjas kohustust võtta vastu otsus McBride jt laevade suhtes esitatud taotluste kohta pärast 13. juuni 2006. aasta kohtuotsust Boyle jt vs. komisjon (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159) ja 17. aprilli 2008. aasta kohtuotsust Flaherty jt vs. komisjon (C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P, EU:C:2008:230) – ei saa täitmata jätta põhjusel, et liidu seadusandja muutis kehtetuks menetlusnormi, mis määratles, kuidas institutsioon peab tegutsema. Ta kohaldas seetõttu ESTÜ lepingu lõppemist käsitlevat kohtupraktikat, mis tulenes 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsusest SP jt vs. komisjon (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317) ja 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsusest ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190) ning mille kohaselt juhul, kui õiguslik alus lõpeb, saab selle õigusliku aluse materiaalõigusnorme edasi kohaldada koos menetlusnormidega, mis kehtivad asjassepuutuva akti vastuvõtmise ajal.
- 29 Komisjon möönab, et ELTL artikkel 266 ei „taaskehtesta“ lõppenud õiguslikku alust. Ta lisab aga, et see kohtupraktika viitab sellele, et liidu õigus lubab õiguslikku alust tõlgendada nii, et seda saab teatud juhtudel kasutada ka pärast selle kehtetuks muutmist. Ta täpsustab, et see kohtupraktika põhineb muu hulgas õiguskorra järjepidevuse ja õiguskindluse põhimõttel. Seetõttu annab otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2 komisjonile jätkuvalt pädevuse algne taotlus sisuliselt lahendada. Mis aga puudutab menetlust, siis asjaolu, et see säte enam ei kehti, tingis selle, et komisjon pidi järgima *ad hoc* menetlust, mistõttu erinevalt otsuses 97/413 ette nähtust ei konsulteerinud ta kalanduse ja akvakultuuri korralduskomiteega.
- 30 Kolmandaks heitis komisjon Üldkohtule ette õiguskindluse põhimõtte liiga kitsast tõlgendamist ja selle tunnustamata jätmist, et õiguslik alus võib olla ka kaudne. Kuigi Üldkohus toonitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 26 sisuliselt akti õigusliku aluse äramärgimise vajadust, jättis ta tähelepanuta õiguskindluse põhimõtte muud aspektid, arvestades 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsust ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190).
- 31 Lisaks, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 27 sisuliselt, et akti õiguslik alus peab olema kehtiv akti vastuvõtmise ajal, viidates kohtupraktikale, mis tuleneb 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsusest SP jt vs. komisjon (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317) ning 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsusest ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs.

ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190), viitas Üldkohus sellele kohtupraktikale puudulikult. Ta jättis märkimata, et selle kohtupraktika kohaselt saab materiaaloigusnormide osas õiguslikku alust kasutada ka siis, kui see ei ole enam kehtiv. Selle võimaluse kasutamist toetavad ka liidu õiguse tõhususe põhimõtte tõlgendamise reeglid. Seega saab käesolevas asjas otsuse 97/413 artikli 4 lõiget 2 kasutada jätkuvalt kaudse õigusliku alusena, et täita 13. juuni 2006. aasta kohtuotsust Boyle jt vs. komisjon (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159) ja 17. aprilli 2008. aasta kohtuotsust Flaherty jt vs. komisjon (C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P, EU:C:2008:230).

- 32 Neljandaks väidab komisjon, et kuna Üldkohus tõlgendas ELTL artiklit 266 väärtalt, õõnestas ta kaudselt ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamishagi tõhusust, kuna vaidlustatud kohtuotsus tekitab õiguslünga õiguskaitsevahendites, mida McBride jt kasutada saavad.
- 33 Viiendaks väidab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsus õõnestab ka õiguskindluse põhimõtet. Kõigepealt, leides selle otsuse punktis 35, et pärast 1. jaanuari 2003 ei olnud komisjonil õiguslikku alust, et lahendada algset taotlust või pärast 13. juuni 2006. aasta kohtuotsust Boyle jt vs. komisjon (T-218/03–T-240/03, EU:T:2006:159) ja 17. aprilli 2008. aasta kohtuotsust Flaherty jt vs. komisjon (C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P, EU:C:2008:230) esitatud taotlusi, paneb Üldkohus kahtlema algse otsuse kehtivuses laevaoperaatorite suhtes, kellele see otsus oli soodne. Vaidlustatud kohtuotsus loob ka õigusliku ebakindluse seoses 2010. aastal vastu võetud otsusega, mis oli soodne ühele laevaomanikule, kuna see kohtuotsus viitab sellele, et 2010. aastal ei eksisteerinud nimetatud otsuse vastuvõtmiseks õiguslikku alust.
- 34 McBride jt paluvad, et esimene väide lükataks tagasi.

Euroopa Kohtu hinnang

- 35 Esiteks, mis puudutab komisjoni argumentatsiooni seoses talle ELTL artiklis 266 pandud kohustusega, siis olgu meenutatud, et selles sättes nähakse ette, et institutsioonilt, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks, nõutakse Euroopa Liidu Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. Euroopa Kohus on selle kohta otsustanud, et selle kohtuotsusega kooskõlas tegutsemiseks ja selle igakülgseks täitmiseks peab asjakohane institutsioon järgima mitte ainult selle kohtuotsuse resolutsiooni, vaid ka selle põhjendusi, mis viisid resolutsioonini ja mis on otsuse vajalik tugi selles mõttes, et need on resolutsioonis otsustatu täpse tähenduse mõistmiseks mõõdapäasmatud (kohtuotsus, 26.4.1988, Asteris jt vs. komisjon, 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199, punkt 27).
- 36 Siiski enne, kui tühistatud akti vastu võtnud institutsioon neid meetmeid võtab, tuleb vastata institutsiooni pädevuse küsimusele, kuna liidu institutsioonid võivad tegutseda ainult neile antud pädevuse piires, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 23–25 õigesti meenutas.
- 37 Kuna otsus 97/413 ja määruse nr 2792/1999 artikkel 6, mis andsid komisjonile õiguse uurida ja lahendada taotlusi ohutuse tonnaaži suurendamiseks, tunnistati kehtetuks ja ükski muu, kas või ülemineku säte ei andnud komisjonile õigust võtta vastu uusi otsuseid, ei olnud liidu õiguskorras enam sobivat õiguslikku alust, mis oleks lubanud komisjonil vaidlusalused otsused vastu võtta.
- 38 Lisaks, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 õigesti otsustas, ei ole ELTL artiklist 266 tulenev tegutsemise kohustus komisjonile teatud pädevust andev norm ja see ei luba ka komisjonil tugineda õiguslikule alusele, mis vahepeal on kehtetuks tunnistatud.
- 39 Komisjon ei saa tulemuslikult tugineda ka 26. aprilli 1988. aasta kohtuotsusest Asteris jt vs. komisjon (97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199) tulenevale kohtupraktikale, väites, et Euroopa Kohus on tõlgendanud praegust ELTL artiklit 266 laialt ja kaalunud komisjoni sellest artiklist tulenevat tegutsemiskohustust õiguskindluse põhimõtte seisukohast. Nimelt, kuigi on tõsi, et selles kohtuotsuses

järeldas Euroopa Kohus, et pärast seda, kui asjassepuutuv määrus oli kohtuotsusega tühistatud, oli komisjon kohustatud mitte ainult vastu võtma uue määruse, milles on tuvastatud õigusvastasus ära parandatud, vaid ka tagama, et niisugune õigusvastasus tulevikus ei kordu, ei võtnud Euroopa Kohus siiski mingit seisukohta õigusliku aluse suhtes, millest tuleneb komisjoni tegutsemisõigus tuleviku jaoks asjassepuutuva määruse muutmiseks.

- 40 Teiseks, mis puudutab komisjoni argumenti 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsusest SP jt vs. komisjon (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317) ning 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsusest ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190) tuleneva kohtupraktika kohaldatavuse kohta, siis nähtub sellest kohtupraktikast, et kuigi õiguse ajalist kohaldamist puudutavate põhimõtete järgimine ning õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõttest tulenevad nõuded kohustavad kohaldama materiaaõigusnorme, mis kehtivad asjassepuutuvate asjaolude asetleidmise ajal, isegi kui need normid ei ole enam kehtivad liidu institutsiooni akti vastuvõtmise ajal, siis akti õiguslikuks aluseks olev säte, mis annab liidu institutsioonile õiguse asjassepuutuv akt vastu võtta, peab kehtima selle akti vastuvõtmise ajal. Samuti tuleb akti vastuvõtmise menetlus läbi viia akti vastuvõtmise ajal kehtivate normide kohaselt.
- 41 Käesolevas kohtuasjas ei saa komisjon esiteks oma väidete põhjendamiseks tulemuslikult sellele kohtupraktikale tugineda.
- 42 Nimelt, kuigi on tõsi, et otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2, mis kehtis algse taotluse esitamise ajal, jäi hoolimata selle kehtetuks muutmisest alates 1. jaanuarist 2002 selle taotluse suhtes kohaldatavaks materiaaõigusnormina, mis sätestab kalalaevastiku püügmahu suurendamise lubatavuse kriteeriumid, ei kehtinud aga vaidlusaluste otsuste vastuvõtmise ajal ühtegi sätet, mis oleks andnud komisjonile õigusliku aluse nende otsuste vastuvõtmiseks. Nimelt muudeti määruse nr 2792/1999 artikli 6 lõige 2, mis algse taotluse esitamise ajal sisaldas õiguslikku alust selle taotluse lahendamiseks, alates 1. jaanuarist 2003 kehtetuks ja seda ei asendatud analoogse või üleminekusättega, mis oleks komisjonile niisuguse õigusliku aluse andnud.
- 43 Lisaks, kuna otsuse 97/413 kohaldamist puudutavad menetlusnormid, mis olid kehtestatud selle otsuse artiklis 10 ja määruse nr 2792/1999 artiklis 6, ei olnud vaidlusaluste otsuste vastuvõtmise ajal enam jõus, järgis komisjon *ad hoc* menetlust, mis ei tulenenud ühestki sel ajal kehtinud õigusnormist.
- 44 Teiseks tuleb märkida, et komisjoni argument 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsusest SP jt vs. komisjon (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317) ning 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsusest ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190) tuleneva kohtupraktika kohaldamise kohta põhineb selle praktika vääral tõlgendusel.
- 45 Nimelt, nagu meenutatud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 40, lubab see kohtupraktika kohtuasja asjaolude asetleidmise ajal jõus olnud materiaaõigusnormide kohaldamist vastavalt menetlusnormidele, mis on jõus asjassepuutuva akti vastuvõtmise ajal, kui õiguslik alus, mis annab institutsioonile tegutsemisõiguse, on selle akti vastuvõtmise ajal kehtiv. Ent nagu ka kohtujurist oma ettepanekus punktis 92 sisuliselt märkis, ei saa seda kohtupraktikat tõlgendada nii, et see lubab liidu õiguse üldpõhimõtete kohaldamise kaudu komisjonil kasutada kehtetuks muutunud õiguslikku alust, mis annaks talle õiguse materiaaõigusnormi kohaldamiseks – milleks on käesolevas asjas otsuse 97/413 artikli 4 lõige 2 –, et põhjendada pärast liidu kohtu poolt algse otsuse tühistamist tehtavat otsust algse taotluse suhtes.
- 46 Kolmandaks ei saa komisjon Üldkohtule ette heita, et ta ei tunnustanud, et õiguslik alus võib olla ka kaudne.

- 47 Nimelt märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 26 õigesti, viidates 26. märtsi 1987. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* nõukogu (45/86, EU:C:1987:163) ja 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* nõukogu (C-370/07, EU:C:2009:590), et õiguskindluse nõue eeldab, et kõigi niisuguste aktide siduv laad, mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi, tuleneb mõnest liidu õigusnormist, mis peab olema sõnaselgelt märgitud akti õigusliku alusena ja mis määrab kindlaks akti õigusliku vormi.
- 48 Kuigi on tõsi, et asutamislepingu konkreetsele sättele viitamata jätmist ei saa käsitada normi olulise rikkumisena, kui akti õigusliku aluse saab tuletada selle akti muudest osadest, on sõnaselge viide vajalik, kui selle puudumisel ei või puudutatud isikud ning Euroopa Kohus olla kindlad, mis on täpne õiguslik alus (kohtuotsused, 26.3.1987, komisjon *vs.* nõukogu, 45/86, EU:C:1987:163, punkt 9, ja 1.10.2009, komisjon *vs.* nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 56).
- 49 Ent igal juhul, nagu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 36 märkis ka Üldkohus, ei eksisteerinud enam 13. juulil 2010 vaidlusaluste otsuste vastuvõtmiseks õiguslikku alust. Seetõttu ei saa Üldkohtule ette heita seda, et ta tõlgendas õiguskindluse põhimõtet selles küsimuses kitsalt.
- 50 Samuti, erinevalt komisjoni väidetust ei saa liidu õiguse tõhususe põhimõte viia selleni, et selleks, et komisjon saaks täita oma kohustusi kooskõlas ELTL artikliga 266, tuleb otsuse 97/413 artikli 4 lõiget 2 pidada kaudseks õiguslikuks aluseks, mis andis talle õiguse algset taotlust lahendada.
- 51 Neljandaks, mis puudutab komisjoni argumenti, et vaidlustatud kohtuotsus tekitab õiguslõnga õiguskaitsevahendites, mida McBride jt kasutada saavad, siis tuleb märkida, et neile jääb õigus esitada liidu vastu kahju hüvitamise hagi, tuginedes algse otsuse õigusvastasusele.
- 52 Lisaks, kuigi ELTL artikli 266 sõnastusest tuleneb, et tühistatud akti vastu võtnud institutsioon on kohustatud võtma meetmeid liidu kohtute otsuste täitmiseks, ei täpsusta see säte, mis laadi meetmeid see institutsioon peab nende otsuste täitmiseks võtma.
- 53 Nagu märkis kohtujurist oma ettepanekus punktides 70 ja 98, tuleb seega need meetmed määratleda sel institutsioonil.
- 54 Järelikult tuleb neljas argument tagasi lükata.
- 55 Viiendaks, seoses komisjoni argumendiga, et vaidlustatud kohtuotsus õõnestab õiguskindluse põhimõtet, tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale muutub akt, mida selle adressaat ei ole ELTL artiklis 263 ette nähtud tähtaja jooksul vaidlustanud, tema suhtes lõplikuks (vt selle kohta muu hulgas kohtuotsused, 17.11.1965, Collotti *vs.* Euroopa Kohus, 20/65, EU:C:1965:115, ja 9.3.1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, punkt 13).
- 56 Õiguskindluse põhimõte, millele see kohtupraktika põhineb, nõuab seega, et algse otsuse või otsuste, mille komisjon võttis vastu 2010. aastal ja mis olid soodsad laevaoperaatoritele või mis lõplikult jõustusid, kehtivust ei mõjutaks vaidlustatud kohtuotsus, mis puudutab vaid vaidlusaluseid otsuseid, mille peale esitati tühistamishagi.
- 57 Eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 58 Esiteks heidab komisjon Üldkohtule ette põhjendamiskohustuse rikkumist, sest ta moonutas õiguslikke argumente, mis komisjon talle esitas, jättes nii neile vastamata. Komisjon märkis kõigepealt selgelt, et ta ei saanud kasutada otsuses 97/413 ette nähtud menetlusi, mistõttu pidi ta järgima *ad hoc* menetlust, ning seejärel, et talle jäi õigus seda otsust õigusliku alusena kasutada vastavalt kohtupraktikale, mis tuleneb 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsusest SP jt vs. komisjon (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, EU:T:2007:317) ning 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsusest ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190). Seda argumenti, mis puudutab menetlus- ja materiaalõigusnormide eristamist, vaidlustatud kohtuotsuses korrektselt ei käsitletud ning selle otsuse punktides 37–44 vastatakse McBride jt, mitte komisjoni argumentidele.
- 59 Teiseks on komisjon seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsuses ei vastata vastuvõetavuse küsimusele, mis tekkis kohtuasjas T-471/10: Gill vs. komisjon. Ta märgib, et selles asjas esitas hageja tühistamishagi üks tund ja 21 minutit pärast tähtaja möödumist faksimasinast tingitud tehniliste raskuste tõttu. Kuigi Üldkohus ei ole kohustatud käsitlema iga talle esitatud õigusküsimust, oleks selles kohtuasjas siiski tulnud vastuvõetavuse küsimust selgelt arutada.
- 60 McBride jt paluvad teine väide tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 61 Esiteks tuleb seoses komisjoni argumendiga Üldkohtu põhjendamiskohustuse rikkumise kohta meenutada, et väljakujunenud praktika kohaselt ei tähenda Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 36 ja artikli 53 esimeses lõigus sätestatud Üldkohtu kohustus otsuseid põhjendada, et Üldkohus peab esitama põhjenduskäigu, milles analüüsitakse ammendavalt ja ühe kaupa menetluse poolte kõiki argumente. Põhjendus võib seega olla tuletatav, kui see võimaldab huvitatud isikutel mõista põhjendusi, millele Üldkohus tugineb, ning kui Euroopa Kohtul on piisavalt teavet kohtuliku kontrolli teostamiseks (kohtuotsus, 29.3.2011, ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt, C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Kõigepealt tuleb asuda seisukohale, et selles argumendis kordab komisjon sisuliselt argumentatsiooni, mille ta juba esitas oma esimese väite toetuseks.
- 63 Edasi, kuigi on tõsi, et komisjoni argumente analüüsiti vaidlustatud kohtuotsuses kokkuvõtlikult, oli Üldkohtu põhjenduskäik siiski selge ja niisugune, mis võimaldas komisjonil mõista vaidlusaluste otsuste tühistamise põhjuseid ja esitada apellatsioonkaebus – nagu on näha mitmest argumendist, mis ta esimese väite raames esitas – ning mis andis Euroopa Kohtule piisavalt teavet kohtuliku kontrolli teostamiseks.
- 64 Järelikult ei ole vaidlustatud kohtuotsus puudulikult põhjendatud.
- 65 Teiseks tuleb seoses komisjoni argumendiga, et vaidlustatud kohtuotsuses ei vastata vastuvõetavuse küsimusele, märkida, et 1. aprilli 2011. aasta kohtumäärustega Doherty vs. komisjon (T-468/10, EU:T:2011:133), Conneely vs. komisjon (T-469/10, ei avaldata, EU:T:2011:134), Oglesby vs. komisjon (T-470/10, ei avaldata, EU:T:2011:135), Cavankee Fishing vs. komisjon (T-472/10, ei avaldata, EU:T:2011:136) ja McGing vs. komisjon (T-473/10, ei avaldata, EU:T:2011:137) jättis Üldkohus ilmselgelt vastuvõetamatuna käiguta nende määrustega lõppenud kohtuasjades esitatud hagid, sest need olid esitatud hilinemisega.

- 66 Igas viidatud kohtumääruses järeltas Üldkohus – pärast seda, kui ta oli märkinud, et kohtukantselei faks kohtuasjas T-471/10 hagi esitamise ajal 27. septembril 2010 ajavahemikul 23.53–23.57 Luksemburgi aja järgi ei vastanud –, et arvestades keskmist faksi edastamise aega kohtuasjades Hugh McBride vs. komisjon, T-459/10; Boyle vs. komisjon, T-461/10; Flaherty vs. komisjon, T-462/10; Ocean Trawlers vs. komisjon, T-463/10; Fitzpatrick vs. komisjon, T-464/10; Hannigan vs. komisjon, T-466/10, ja Murphy vs. komisjon, T-467/10, siis isegi kui kohtukantselei faks oleks korralikult töötanud, oleks ainult kohtuasjas Gill vs. komisjon, T-471/10, esitatava hagi saanud edastada keskööks, st hagi esitamise tähtaja möödumise ajaks.
- 67 Neid asjaolusid arvestades ei saa väita, et Üldkohus ei põhjendanud nõuetekohaselt oma otsust, et kohtuasjas Gill vs. komisjon, T-471/10, esitati hagi tähtjal.
- 68 Sellest tuleneb, et tagasi tuleb lükata teine argument ja järelikult ka teine väide tervikuna.
- 69 Seega tuleb apellatsioonkaebus rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 70 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt sama kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 71 Kuna McBride jt on nõudnud komisjonilt kohtukulude hüvitamist ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb temalt kohtukulud välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Allkirjad